

Aftale om budget 2022 og overslagsårene 2023-2025

Med aftalen om budgettet for 2022-2025 er der i særlig grad sat fokus på børn, ældre og socialområdet. Med byrådets beslutninger om indførelsen af minimumsnormeringer i Randers Kommune gives der et markant løft til dagtilbudsområdet de kommende år. Samtidigt sikres der med nærværende aftale en økonomisk håndsrækning til socialområdet, så der de kommende år kan skabes fagligt forsvarlige løsninger til imødegåelse af de kraftige stigninger i antallet af særligt dyre enkeltsager.

På de øvrige serviceområder er det blandt andet prioriteret, at skoleområdet får flere midler til kompetenceudvikling af medarbejderne og bedre muligheder for brug af to-lærerordninger. På omsorgsområdet videreføres klippekortsordningen i 2022 og den fornødne finansiering er fundet til fastholdelse af rengøring hver 2. uge. Samtidigt er der blandt andet afsat flere midler til breddeidræt, Museum Østjylland og flere aktiviteter i kommunens landsbyer og landdistrikter.

Aktivitetsniveauet i kommunen er højt og det går godt for virksomhederne. I aftalen er der derfor også fokus på at fastholde gode rammevilkår for erhvervslivet – blandt andet gennem en styrkelse af byggesagsbehandlingen, ligesom der er fokus på, at udviklingen skal gå hånd-i-hånd med kommunens ambitiøse målsætninger på klimaområdet og behovet for en grøn omstilling.

Aftalen indeholder også en række nye investeringer på anlægsområdet. Blandt andet yderligere reservation af midler til forlængelsen af Ringboulevarden, udvidelse af Højsletvej, skovrejsning, indeklima i daginstitutionerne, flere cykelstier og prioritering af en række vigtige investeringer på kulturområdet.

Budgetændringer som følge af demografisk udvikling

Aftalepartierne ønsker at fastholde, at budgetterne på de store serviceområder reguleres i takt med de demografiske ændringer i befolkningen. Den beregnede stigning fra 2021 til 2022 på i alt 40,6 mio. kr. udmøntes derfor fuldt ud til fagområderne fra den centralt placerede demografipulje jf. tabellen nedenfor:

Demografiregulering (1.000 kr.)*	2022	2023	2024	2025
Dagtilbud	5.122	5.122	5.122	5.122
Social	6.533	6.533	6.533	6.533
Omsorg	28.944	28.944	28.944	28.944

*Demografireguleringen på skoleområdet er allerede indeholdt i basisbudgettet 2022-2025

De beregnede stigninger fra 2023 og frem fastholdes i den centralt placerede demografipulje og vil blive udmøntet i forbindelse med de kommende års budgetlægninger.

Børn og Familie:

Minimumsnormeringer på dagtilbudsområdet

Der er nationalt besluttet minimumsnormeringer på 1:3 voksne i vuggestuen og 1:6 voksne i børnehaven gældende fra 2024 i alle landets kommuner.

Al forskning viser at en god begyndelse i børneårene lønner sig gennem livet, når børn bliver voksne. I Randers Kommune har et samlet byråd derfor besluttet en yderligere prioritering af dagtilbudsområdet i forbindelse med implementeringen af minimumsnormeringer.

De lokale beslutninger i Randers Kommune indebærer:

- At kommunen senest i 2023 vil leve op til de nationale krav om minimumsnormeringer.
- En målsætning om, at Randers Kommune senest i 2024 vil leve op til kravet om minimumsnormeringer opgjort pr. institution i stedet for et gennemsnit af kommunen – herved sikres det, at de øgede ressourcer kommer alle børn til gode.
- Ledelse er en væsentlig forudsætning for den pædagogiske retning og arbejdet med at sikre dygtige medarbejdere. I Randers Kommune medregnes ledelse dog ikke i normeringen. I stedet opgøres normeringerne kun ud fra de medarbejdere, som har det daglige nærvær med børnene.
- Centrale midler afsat til ressourcegrupper og socioøkonomisk fordeling indgår ikke i opgørelsen af normeringer. Disse midler kan således fortsat anvendes frit til prioritering af institutioner med særlige behov for ressourcer.
- Viden og høj faglighed er et væsentlig udgangspunkt for at kunne levere et pædagogisk tilbud af høj kvalitet. Derfor er der fastsat en målsætning om, at andelen af uddannede pædagoger skal øges til 65% senest i 2025.

På ovennævnte baggrund er der indarbejdet et yderligere løft af dagtilbudsområdet i basisbudgettet (inkl. effekt af den løbende demografiregulering) på 8,8 mio. kr. i 2022, 21,4 mio. kr. i 2023, 20,7 mio. kr. i 2024 og 24,7 mio. kr. i 2025 og frem.

Disse beløb supplerer de beløb som er indregnet i basisbudgettet vedrørende den statslige kompensation, som kommunen har modtaget til implementering af minimumsnormeringer. Opgjort i forhold til udgangspunktet primo 2020, ligger der således i budgettet 2022-2025 et løft af dagtilbudsområdet, der fuldt indfaset udgør mere end 50 mio. kr. årligt.

Der er økonomisk set tale om et historisk stort løft af et serviceområde i Randers Kommune. Et løft, der også kommer til at stille store krav til kommunens evne til at rekruttere og fastholde de mange medarbejdere, som er nødvendige for at målsætningerne om minimumsnormeringer kan indfries.

De mange nye medarbejdere kræver også øget fokus på ledelse på dagtilbudsområdet. Aftalepartierne ønsker derfor, at forvaltningen udarbejder et oplæg til, hvorledes der fremadrettet kan arbejdes med dette emne – herunder eventuelle organisatoriske overvejelser, som kan ses i sammenhæng med den kapacitetsanalyse som skal udarbejdes på dagtilbudsområdet i 2022.

Oplægget ønskes udarbejdet med henblik på, at det kan fremsendes sammen med budgetmaterialet for 2023-2026.

Aftalepartierne forpligter sig samtidigt til, at de politisk vil arbejde for, at der i de nationale opgørelser af normeringer ikke bør ske indregning af ledelse, og at den statslige kompensation til kommunerne derfor bør forøges.

Ny daginstitution i Munkdrup - merudgifter (5,5 mio. kr.)

For at understøtte byudviklingen i Randers sydøst har byrådet besluttet at opføre en ny institution i Munkdrup. Institutionen skal være med til at sikre, at Randers Kommune fortsat har mulighed for at tilbyde dagtilbud i lokalområdet og leve op til pasningsgarantien. En hastig udvikling i den sydøstlige del af kommunen betyder stigende pres på pladserne i kommunens dagtilbud. Et behov for pladser, som institutionen i Munkdrup skal medvirke til at afhjælpe.

Der er i budgettet afsat 21,5 mio. kr. til byggeriet. I løbet af 2021 har der været en markant stigning i priserne på byggeområdet. Det vil derfor ikke være muligt, at bygge en institution til 150 børn for det afsatte anlægsbeløb. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at forøge rammebeløbet afsat til byggeriet med i alt 5,5 mio. kr.

Herved sikres det, at ambitionerne forbundet med byggeriet kan fastholdes, så den nye daginstitution i Munkdrup fortsat vil have den fornødne størrelse og kvalitet.

Indeklima og bygningskapacitet på dagtilbudsområdet (5 mio. kr. i 2025)

Der er udarbejdet en grundig bygningsgennemgang og indeklimateundersøgelse på alle kommunale og selvejende daginstitutioner i Randers Kommune. Formålet med arbejdet har været, at tilvejebringe et samlet overblik over, hvilke bygningsmæssige udfordringer der måtte være i kommunens daginstitutioner – herunder i forhold til ønsket om at skabe attraktive og opgraderede pædagogiske miljøer for børn og personale.

Der blev i budget 2021-2024 afsat i alt 20 mio. kr. til forbedringer i det fysiske indeklima i kommunens daginstitutioner. Bygningsgennemgangen peger dog på betydelige yderligere behov i årene frem.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om at afsætte yderligere 5 mio. kr. i 2025 til forbedringer af indeklimaet i daginstitutionerne. For så vidt det yderligere opgjorte behov, så ønsker aftalepartierne at se dette i sammenhæng med den kapacitetsanalyse på dagtilbudsområdet, som forvaltningen udarbejder til byrådet i 2022. På baggrund heraf kan der tages stilling til prioritering og den ønskede langsigtede udvikling af de fysiske rammer på dagtilbudsområdet i forbindelse med de politiske drøftelser om en ny 10-årig investeringsplan på anlægsområdet, som byrådet skal træffe beslutning om i den kommende byrådsperiode.

Krisecenteret (0,5 mio. kr. i 2022 og 2023)

Gennem flere år har der været et øget antal kvinder, som har søgt ophold på et krisecenter. Borgerne er selvvisiterende til krisecentret, og der er løbende fokus på, at få hjulpet kvinderne godt videre. I basisbudgettet er området løftet med 1,1 mio. kr. årligt finansieret af midler fra økonomaftalen for

2021 mellem regeringen og KL. Det skyldes, at der også på landsplan ses stigende udgifter til krisecentre. Antallet af pladser er på den baggrund forøget.

Der pågår nationalt overvejelser omkring, hvorledes udgifterne til selvviserede tilbud bedre kan styres. I årets økonomiaftale mellem regeringen og KL, er der således aftalt etablering af en henvendelsesstatistik på blandt andet krisecentre. Det vides endnu ikke om – og i givet fald hvorledes – dette kan medføre ændrede rammer for de selvviserede tilbud. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at tilføre området yderligere 0,5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023.

Børn ramt af sorg (0,1 mio. kr. i 2022 og 2023)

Aftalepartierne er enige om opprioritere kommunens arbejde med børn der bliver ramt af sorg. Der afsættes i den forbindelse 0,1 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til den eksisterende indsats.

Efterværn

Aftalepartierne er optaget af, at kommunens unge får den bedst mulige støtte ind i voksenlivet, når de kommunale støtteforanstaltninger efter serviceloven ophører. Ofte i forbindelse med at den unge fylder 18 år. Aftalepartierne ønsker på den baggrund, at der frem mod drøftelserne om budgettet for 2023-2026 udarbejdes konkret forslag til, hvordan kvaliteten i kommunens efterværnsindsats kan øges. Aftalepartierne ønsker, at de unge, der er i målgruppen, inddrages i dette arbejde.

Skole og Uddannelse:

Kompetenceudviklingsforløb for medarbejdere i folkeskolen (2 mio. kr. årligt i 2022-2023)

På skoleområdet er der iværksat et politisk arbejde med ny strategi ”fællesskaber for alle – inklusion på skolerne”. For at sikre at det pædagogiske personale på skolerne har et højt fagligt niveau til en efterfølgende implementering af strategien, ønsker aftalepartierne at iværksætte et kompetenceudviklingsforløb. Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2022-2023 til at gennemføre forløbet.

Garantiskolen

Flere unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Randers Kommune har en solid tradition for et tæt og åbent samarbejde på tværs af uddannelsesaktører og offentlige indsatser. I uddannelsessamarbejdet er der indgået en aftale omkring ’Garantiskole’.

Den kommunale ungeindsats i Randers (UUR) har opgaven med at koordinere og skabe sammenhæng mellem de unges uddannelse. Med aftalen er der løbende dialog mellem uddannelsesinstitutionerne og UUR omkring de unge, som er i risiko for at falde fra deres uddannelse. I dialogen kan der aftales forskellige muligheder for, hvordan de unge bedst muligt kan støttes i at fortsætte deres uddannelsesforløb.

Aftalepartierne har noteret sig aftalen med stor tilfredshed, og lægger i den forbindelse afgørende vægt på, at parterne som en del af aftalen om garantiskole, har lovet hinanden ikke at slippe en ung, der er frafaldet et uddannelsesforløb, før en anden uddannelse har taget over.

Løft af folkeskolen og yderligere anvendelse af 2-lærerordning (3 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Regeringen og deres aftalepartier blev i finansloven for 2020 enige om at afsætte midler til et generelt løft af folkeskolen. Randers Kommune har derfor modtaget 4,5 mio. kr. i 2020, 6,4 mio. kr. i

2021, 9,3 mio. kr. i 2022 og 13,6 mio. kr. i 2023 og frem. Fra statslig side er det bestemt, at midlerne skal anvendes til ansættelse af flere lærere i folkeskolen, men herudover er det op til den enkelte kommune at fordele og anvende pengene.

I Randers Kommune er der fra skoleåret 2021/2022 implementeret en ny tildelingsmodel, som fordeler midlerne mellem de enkelte skoler ud fra principper om gennemsigtighed, retfærdighed og hensigtsmæssige incitamenter.

Aftalepartierne bakker op om den nye tildelingsmodel – herunder at de statslige midler fordeles via denne, så det efter principperne i Randersmodellen er op til den enkelte skole, at bruge pengene bedst muligt til at understøtte elevernes læring og trivsel.

Aftalepartierne ønsker samtidigt, at skabe endnu bedre muligheder for anvendelsen af 2-lærerordninger på skolerne. Til formålet afsættes derfor 3 mio. kr. årligt både i 2022 og 2023.

Specialskeleområdet (3,4 mio. kr. i 2023)

I forbindelse med udmøntningen af skoleområdets andel af besparelses- og effektiviseringskataloget i budget 2020-2023 blev der besluttet en gradvis reduktion af budgettet til specialskoleområdet frem imod 2023. En del af disse reduktioner blev efterfølgende i budget 2021-2024 fjernet. Der udestår dog fortsat en forudsat reduktion af budgettet til specialskoleområdet på 5,8 mio. kroner i 2023 og frem.

Aftalepartierne er enige om at følge udviklingen nøje og arbejde for øget forudsigelighed i specialskolernes budgetter. Spørgsmålet om den planlagte reduktion vil på den baggrund blive vurderet igen i forbindelse med budgetlægningen for 2023-2026. Aftalepartierne er samtidigt enige om, at den planlagte reduktion tidligst skal gennemføres i forbindelse med skoleåret 2023/2024. Merudgiften forbundet med dette er 3,4 mio. kr. i 2023.

Fritidsjobprojekt (0,9 mio. kr. i 2022)

Randers FC har sammen med Randers Kommune gennemført et projekt finansieret af AP Møllerfonden. Randers Kommune har bidraget med personaleressourcer. Aftalepartierne ønsker at videreføre projektet i 2022 og afsætter derfor 0,9 mio. kr. til formålet. Projektet støtter elever med særlige udfordringer i at få et fritidsjob. Herigennem lærer eleverne at deltage i en arbejdskultur og oplever sejrene ved at være en efterspurgt arbejdskraft.

Social- og beskæftigelsesområdet:

Styrkelse af børnehandicapområdet (3,8 mio. kr. i 2022 og 2023)

Der er på landsplan og i Randers Kommune økonomisk pres på det specialiserede socialområde – særligt vedrørende børn og voksne med handicap. Det ses blandt andet igennem et stærkt stigende antal dyre enkeltsager.

Ud fra en både faglig og økonomisk investeringstilgang er der i den forbindelse brug for en styrkelse af børnehandicapområdet.

På børnehandicapområdet er det hele familien, der skal inddrages i at skabe gode løsninger for barnet og den unge. Løsninger der er tilpasset barnet/den unge og familierne. Målet er, at barnet så vidt muligt kan være i eget hjem, og at overgangen til at blive voksen forberedes i god tid og er veltilrettelagt – og ikke mindst er geografisk og fagligt attraktiv for både den unge og familien.

Aftalepartierne vil med afsæt i de gode erfaringer fra Projekt "Sammen om familien" styrke myndighedsrådgivningen på børnehandicapområdet, så sagsbehandler og berørte familier kan samarbejde tæt om det enkelte barn. Rådgivning, indsatser, aflastning mv. skal herigennem ske i et endnu tættere samarbejde mellem alle parter til gavn for barnet og familien.

Udover tættere myndighedsrådgivning ved en opnormering af antallet af rådgivere vil initiativerne også omfatte nye forebyggende indsatser i form af et professionelt barnepige- og støttekontaktkorps, fleksibel aflastning, kompetenceudviklingsforløb for forældre og unge hjemmeboende med handicap med henblik på at styrke og forberede de unge og deres forældre til voksenlivet.

De beskrevne tiltag forventes at medvirke til at udskyde behovet for døgntilbud for både unge med særligt dyre støttebehov og andre unge i gennemsnitligt et år. Ydermere forventes tiltagene at bidrage til at reducere udgifter for nye unge, som overgår fra børnehandicapområdet til voksenhandicapområdet - både for unge med særligt dyre støttebehov og øvrige unge.

Aftalepartierne er enige om, at prioritere investeringen i indsatsen med 3,8 mio. kr. i 2022 og 2023. Herefter kan investeringen afholdes indenfor socialområdets økonomi og forventes at reducere de kommende års forventede udgiftsstigning vedr. køb af pladser med netto 4,0 mio. kr. i 2024 og 5,2 mio. kr. i 2025.

Flere murstensløse tilbud på socialområdet (2,1 mio. kr. i 2022 og 4,2 mio. kr. i 2023)

Aftalepartierne er enige om, at der skal udvikles flere murstensløse tilbud på socialområdet – både for borgere, som ikke kan profitere af socialområdets etablerede tilbud og derfor ofte visiteres til dyre særligt tilrettelagte eksterne tilbud, og også for borgere med et behov for aften-/natstøtte, som i dag ofte må opgive en tilværelse i egen bolig og flytte i et døgntilbud, hvor støtte i aften-/nattimer er en del af tilbuddet.

Støtten for den førstnævnte gruppe skal tilrettelægges af socialområdets centre i fællesskab, som efter opgavens karakter stiller mestringsvejledere til rådighed for at tilvejebringe den bedst mulige indsats og støtte for borgerne. Indsatsen tilpasses i takt med at borgerens behov ændrer sig. For den anden målgruppe vil indsatsen bestå af en udvidet tilgængelighed for mestringsvejledning på de tidspunkter af døgnnet, hvor borgeren har behov for støtte. Det vil sige også i aften- og nattetimerne. Formålet er at skabe trygge rammer om borgeres fortsatte liv i eget hjem.

Initiativet indebærer, at Randers Kommune tager et større driftsmæssigt ansvar for tilbud til borgere med meget komplekse udfordringer. Det vurderes, at der er gode kompetencer til stede i organisationen, og at kvaliteten kan styrkes yderligere gennem kompetenceudvikling og supervision.

Aftalepartierne lægger afgørende vægt på at tilbuddene indholds- og kvalitetsmæssigt matcher borgernes behov. Aftalepartierne er derfor enige om, at der som led i etableringen af de nye tilbud skal tilsikres en forventningsafstemning mellem byråd og forvaltningen om risikoelementerne ved en sådan drift.

Aftalepartierne er samtidigt enige om, at prioritere investeringen i indsatsen med 2,1 mio. kr. i 2022 og 4,2 mio. kr. i 2023. Herefter kan investeringen afholdes indenfor socialområdets økonomi og forventes at reducere de kommende års forventede udgiftsstigning vedr. køb af pladser med netto 1,9 mio. kr. i 2024 og 6,2 mio. kr. i 2025.

Styrkelse af socialområdets egne botilbud (3,7 mio. kr. i 2022 og 4,8 mio. kr. i 2023)

Aftalepartierne ønsker at styrke Randers Kommunes egne botilbud til borgere over 18 år med en kombination af diagnoser/mental retardering og/eller i kombination med autismespektrum forstyrrelser. Det er en gruppe af borgere med omfattende støttebehov på et niveau svarende til årlige udgifter på mere end 1 mio. kr. pr. sag. Indenfor de to områder har Randers Kommune allerede i dag konkrete erfaringer med varetagelse af særligt dyre sager. Erfaringer som kan danne grundlag for flere lokale løsninger.

Tilbuddet forventes udformet som 1-2 fysiske afdelinger i tilknytning til et af socialområdets tilbud, som i dag har ledigt grundareal - den ene afdeling med 8 pladser inden for målgruppen af borgere med udviklingshæmning og autisme og den anden afdeling med 8 pladser til borgere med udviklingshæmning og psykiatri.

Tilbuddet kan eventuelt også udformes som mindre, separate boliger, der administreres af og ligger fysisk i nærheden af et eksisterende tilbud. Der vil være tale om en dynamisk organisation, som tilpasser medarbejdere og kompetencer efter opgavens karakter. Ved etablering af mindre, separate boliger vil der være mulighed for at skabe et tilbud, som fleksibelt tilrettelægges efter borgernes konkrete støttebehov.

I lighed med de murstensløse tilbud indebærer initiativet, at Randers Kommune tager et større driftsmæssigt ansvar for tilbud til borgere med meget komplekse udfordringer. Aftalepartierne lægger også her afgørende vægt på, at tilbuddene indholds- og kvalitetsmæssigt matcher borgernes behov. Aftalepartierne ønsker derfor, at de nye tilbud også indgår i den forventningsafstemning, som skal gennemføres mellem byråd og forvaltningen om risikoelementer.

Aftalepartierne er samtidigt enige om, at afsætte 3,7 mio. kr. i 2022 til etablering/anlæg og 4,8 mio. kr. i 2023 til formålet. Herefter kan udgiften forbundet med driften afholdes indenfor socialområdets økonomi og det forventes, at investeringen vil medvirke til at mindske stigningen i udgifterne til særligt dyre enkeltsager på voksenområdet med netto 6,4 mio. kr. i 2024 og frem.

En del af besparelsen skyldes øgede indtægter i den kommunale udligningsordning svarende til forventet 0,2 mio. kr. pr. plads. Som en del af budgetlægningen for 2023-2026 bedes forvaltningen udarbejde en metode til, hvorledes merindtægterne kan opgøres og fremadrettet kan indarbejdes i socialområdets økonomi.

Socialområdets afvikling af gæld (8,8 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Som følge af udviklingen i særligt dyre enkeltsager er socialområdets økonomi ikke i balance. Der er tidligere afsat i alt 24 mio. kr. til nedskrivning af socialområdet gæld. Heraf resterer der 2 x 8 mio. kr. afsat i henholdsvis 2022 og 2023.

I 2021 forventer socialområdet et merforbrug, som korrigeret for det allerede afsatte beløb til gældsnedskrivning, kan opgøres til i alt 17,6 mio. kr. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at forhøje de allerede afsatte beløb til gældsnedskrivning på socialområdet med 8,8 mio. kr. årligt i 2022 og 2023.

Aftalepartierne er samtidigt enige om, at der skal udarbejdes en ny økonomisk handleplan for socialområdet, som blandt andet skal omfatte gennemførelse og løbende opfølgning på de ovennævnte investeringsmodeller.

Ambitionen skal være, at den økonomiske handleplan kan medvirke til, at genoprette økonomisk balance på området. Aftalepartierne anerkender samtidigt, at dette ikke er muligt såfremt stigningen i antallet af særligt dyre enkeltsager fortsætter i samme takt som i de seneste år. Sker dette, er det dog aftalepartiernes forventning, at der vil være tale om en landsdækkende tendens, som man landspolitisk vil være nødt til at adressere i kommende års finanslove og/eller økonomiaftaler mellem regeringen og KL.

Udviklingen på børnehandicap - analyse

Børn med handicap skal mødes med rette indsats og derfor ønsker aftalepartierne at der igangsættes en analyse, der skal se på de seneste fem års udvikling og forsøge tilsvarende at se 5 – 10 år frem. Afsættet for analysen skal dels være den analyse om særligt dyre enkeltsager som socialudvalget har arbejdet med i foråret 2021, og dels en ny analyse, der skal se dybere og bredere på sammenhænge i indsatser til børn med handicap og økonomien knyttet hertil.

Aftalepartierne ønsker konkret, at analysen skal se nærmere på visitationspraksis, indsatser, styring og finansiering i Center for børnehandicap og afdække mulige synergier og relevante effekter for kommunens øvrige drift – herunder skoler, dagtilbud, familie mv. Analysen laves i samarbejde mellem Børn & Skole og Social & Arbejdsmarked med henblik på, at den kan fremsendes som en del af budgetmaterialet for 2023-2026.

Beskæftigelsesområdet (2. mio. kr. i 2023)

Der er i perioden 2020-2022 afsat 2 mio. kr. årligt til en styrket sagsbehandling på Jobcenteret for at sikre hurtig og effektiv sagsbehandling til borgere og virksomheder. Set i lyset af den stigende mangel på arbejdskraft, er aftalepartierne enige om, at den styrkede indsats skal videreføres som minimum til og med 2023. Midlerne skal særligt anvendes med henblik på målrettede indsatser i forhold til virksomheder der oplever flaskehalsproblematikker og andre rekrutteringsudfordringer. Aftalepartierne afsætter på den baggrund 2 mio. kr. i 2023 til formålet.

Tilpasning af økonomien på integrationsområdet

Antallet af flygtninge og familiesammenførte flygtninge har været faldende de seneste år. På den baggrund er økonomien og antallet af medarbejdere på Integrationsområdet og Sprogskole Randers

reduceret i takt med nedgangen i antal personer, som skal have indsats fra Jobcentret eller sprogundervisning.

Langt størstedelen af økonomien på området er indkomstoverførelser, og består af udgifter til forsørgelse eller indsats (eksempelvis danskundervisning) samt tilskud fra staten. Disse udgifter budgetteres forfra hvert år og er dermed indarbejdet i basisbudgettet. Der foregår derfor en automatisk tilpasning af økonomien afsat til indkomstoverførelser.

Derudover er der afsat økonomi til administration – primært medarbejdere til sagsbehandling. Udgifterne til disse medarbejdere nedjusteres som følge af budgetaftalen for 2020, hvor det blev besluttet, at økonomien også på dette område skulle tilpasses det faldende antal flygtninge. Samlet kan aftalepartierne konstatere, at udgifterne til integration er reduceret med 9 mio. kr. henover de seneste 4 år.

Kronjyllands Veteraner (0,15 mio. kr. i 2022)

Aftalepartierne er enige om at støtte Kronjyllands Veteraner med 150.000 kr. i 2022.

Videreførelse af uddannelsesforløb SoSu-hjælpere (0,7 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Aftalepartierne ønsker at fortsætte det særlige uddannelsesforløb, hvor ledige fra brancher med mindre gode beskæftigelsesmuligheder og risiko for langtidsledighed omskoles til social- og sundhedshjælpere. Herigennem får de pågældende ledige væsentligt forbedret deres beskæftigelsesmuligheder, da der er mangel på uddannet arbejdskraft på særligt omsorgsområdet og socialområdet.

Der er tale om et samarbejdsprojekt mellem omsorgsområdet, socialområdet og beskæftigelsesområdet. Merudgiften ved at omskole ledige, i forhold til hvad omkostningerne er ved almindelige uddannelsesforløb for SoSu-hjælpere og -assistenter, finansieres ved den besparelse, som kommunen opnår på forsørgelsesydelse (dagpenge eller kontanthjælp), når de ledige starter på uddannelsen og får voksenelevløb.

Aftalepartierne afsætter 0,7 mio. kr. årligt til formålet i 2022 og 2023. På baggrund af de hidtidige erfaringer forventes det, at der kan uddannes omkring 20 nye SoSu-hjælpere og 10 nye SoSu-assistenter for de i alt 1,4 mio. kr.

Omsorgsområdet:

Udvikling på omsorgsområdet og samarbejde med pårørende (0,15 mio. kr. i 2022 og 2023)

Byrådet besluttede i august 2020 at der skulle gennemføres en større analyse af omsorgsområdet, gennemført af et eksternt konsulentfirma som udløber af udfordringerne på Huset Nyvang.

Analysen blev forelagt byrådet i april måned 2021 og konkluderede, at omsorgsområdet generelt fremtræder som en velfungerende og veldrevet organisation, men at der også findes udfordringer, der med fordel kunne ses på. På baggrund heraf er der besluttet en række analyser og tiltag på det samlede omsorgsområde, der tager fat i de fremlagte problemstillinger i rapporten.

De forskellige tiltag og analyser er samlet i en omfattende 10-punkts plan, hvoraf nogle allerede er implementeret/under udarbejdelse og andre først iværksættes i 2022. Der er tale om følgende:

- Handleplanen for Huset Nyvang (er iværksat)
- Fremtidens model for pårørendesamarbejde (fremlagt i september 2021)
- Udarbejdelse af demenspolitik i 2022 (kommissorium fremlagt i september 2021)
- Kompetence-, fastholdelses- og rekrutteringsstrategi for omsorgsområdet (2022)
- Tildelingsmodel (principper drøftes i efteråret 2021 og revideret model fremlægges i foråret 2022 med ikrafttræden fra 2023)
- Boligplan på omsorgsområdet (foråret 2022)
- Kvalitetsstandarder revideres med henblik på mere tydelig information om serviceniveauet (efteråret 2021)
- Databaseret faglig driftsstyring og fokus på hvordan ledelsen kan styrkes på centrene (løbende)
- Kontinuitet blandt medarbejderne – færrest mulige medarbejdere hos den enkelte borger (oplæg i efteråret 2021)
- Tydeligere afgørelser om tildeling af en plejehjemsplads (løbende)

På baggrund af det hidtidige arbejde konstaterer aftalepartierne, at arbejdet skrider planmæssigt frem og lægger vægt på at tidsplanen fastholdes. Dertil ikke mindst, at arbejdet sikrer den fornødne udvikling omkring de opmærksomhedspunkter, der har været rejst i tilknytning til den gennemførte analyse, så der kan opnås en endnu større generel tilfredshed blandt såvel borgere, der modtager tilbud på omsorgsområdet, som disses pårørende.

I forlængelse heraf ønsker aftalepartierne at afsætte midler til at styrke samarbejdet med de pårørende på omsorgsområdet. Der afsættes 150.000 kr. årligt i 2022 og 2023 til formålet.

Rengøring hver anden uge på omsorgsområdet fastholdes (1,7 mio. kr. årligt fra 2023 og frem)

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2021-2024 blev det besluttet, at den planlagte reduktion ved rengøring hver 3. uge i stedet for hver 2. uge på omsorgsområdet ikke gennemføres. Det blev samtidigt besluttet at finansieringen af dette skulle tilvejebringes i forbindelse med budgetlægningen for 2022-2025.

Klippekort på omsorgsområdet (5 mio. kr. i 2022)

Aftalepartierne er enige om at fastholde niveauet for klippekortordningen på omsorgsområdet i 2022. Med ordningen kan der støttes op omkring beboere på kommunens plejecentre og borgere i eget hjem med mange timers hjemmehjælp, således at de fortsat kan få ½ times klippekort om ugen til det, som borger finder, at der er brug for ekstra hjælp til. Der afsættes på den baggrund 5 mio. kr. i 2022 til omsorgsområdet. Aftalepartierne er samtidig enige om, at en eventuel videreførelse af ordningen i 2023 og frem kan drøftes i forbindelse med næste års budgetlægning.

Visitation på hjælpemiddelområdet

På hjælpemiddelområdet behandles der årligt omkring 7000 sager. Sager med større eller mere specialiserede hjælpemidler behandles i den centrale visitationsenhed. De udgør ca. 10% af det samlede antal sager på området.

Sagsbehandlingstiderne på visse af disse større specialiserede hjælpemidler har i en periode været alt for lang. Byrådet besluttede på den baggrund, at der skulle laves en analyse af visitationen på hjælpemiddelområdet.

Analysen viser, at den primære årsag til de forlængede sagsbehandlingstider er en oparbejdet sagspukkel gennem de seneste par år, der blandt andet skyldes vakancer og udskiftning blandt medarbejderne.

Aftalepartierne ønsker at fastholde de politisk fastsatte målsætninger for sagsbehandlingstider på hjælpemiddelområdet. Aftalepartierne støtter i den forbindelse op omkring de tiltag til forbedringer, som forvaltningen peger på i den gennemførte analyse – herunder at dette kan gennemføres indenfor omsorgsområdets eksisterende økonomi.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at der fastsættes en målsætning om, at ventelisten reduceres med 70% medio 2023. Forvaltningen bedes i den forbindelse fremlægge status på målopfyldelsen til omsorgsudvalget umiddelbart efter sommerferien 2022 og 2023.

I forbindelse med at forvaltningen til foråret 2022 skal fremsende et forslag til en revideret intern fordelingsmodel på omsorgsområdet, ønsker aftalepartierne, at der indgår et forslag til, hvorledes budgettet til visitationsområdet fremover kan indgå i denne.

Sundhed, kultur og fritid:

Breddeidræt (0,5 mio. kr. årligt i 2022-2024)

Aftalepartierne ønsker at opprioritere støtten til breddeidrætten i Randers Kommune, og har derfor besluttet at afsætte i alt 1,5 mio. kr. til senere fordeling i sundheds-, idræts- og kulturudvalget. Beløbet kan til eksempel anvendes til at støtte nystartede initiativer, indgå som yderligere midler i den eksisterende breddeidrætspulje, fastholdelse og udvikling af ledere og trænere i idrætslivet eller til en helt fjerde type initiativ. Der afsættes på den baggrund 0,5 mio. kr. til formålet i hvert af årene 2022-2024.

Breddeidræt - anlæg

Byrådet har tidligere besluttet, at merprovenuet forbundet med, at kommunen selv forestår byggemodning og udstykning af arealerne ved Overvænget (Over Hornbæk), forudsættes reserveret til bl.a. idrætsmæssige formål og kan prioriteres i kommende budgetforhandlinger.

Det forventede merprovenu er indarbejdet i budgettet som en del af anlægspuljen vedr. færdiggørelse og udvikling af idrætsanlæg i 2022. Aftalepartierne er enige om, at sundheds-, idræts- og kulturudvalget kan prioritere det fulde anlægsbeløb afsat i budgettet, når størrelsen af det endelige provenu fra grundsalget er kendt.

Breddeidræt – små sportsgrene

I Randers Kommune er der gang i idrætten og mindre sportsgrene pibler frem – særligt E-sport er stormet frem de senere år. Til at styrke de mindre idrætter, og sikre dem en mulighed for at slå rod, fastholder aftalepartierne derfor Folkeoplysningsudvalgets udviklingspulje på 400.000 kr. årligt. En

mindre del af puljen på 50.000 kr. årligt målrettes de mindre og nye sportsgrene. Fordelingen sker efter ansøgning.

Samtidig fastholdes den årlige breddeidrætspulje på 1,0 mio. kr., der kan søges af foreningers konkrete idrætsrelaterede aktiviteter.

Sundhedsfremme og forebyggelse (1,5 mio. kr. i 2023)

Aftalepartierne lægger stor vægt på sundheden for borgerne i Randers Kommune. Kommunen skal kunne tilbyde sundhedsfremmende og forebyggende indsatser, rettet mod større trivsel og livskvalitet for alle borgere. Aftalepartierne ønsker at gøre det nemmere for borgerne at tage de sunde valg i hverdagen ved målrettet at arbejde for at fremme borgernes sundhed og forebygge at de får kroniske sygdomme senere i livet. Formålet er at skabe de bedste rammer for at alle borgere kan mestre eget liv.

Sundhedstilstanden og sundhedsvanerne blandt Randers Kommunes borgere er på nogle områder markant dårligere end i Region Midt som helhed. Det gælder forhold som rygning, kostmønster, overvægt og trivsel (mental sundhed). Markant flere borgere i Randers Kommune lider således af kroniske lidelser i forhold til regionen som helhed.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at videreføre sundhedspuljen i yderligere et år. Der afsættes 1,5 mio. hertil i 2023, idet puljen fortsat skal anvendes til sundhedsfremmende og forebyggende indsatser for borgerne,

Psykologsamtaler til unge

Siden 2019 har der på Sundhedscentret været tilbud om psykologsamtaler til unge med henblik på, at de via et lettilgængeligt tilbud opnår større trivsel i hverdagen, kan klare dagligdagsudfordringer og stress og derigennem får opbygget mental robusthed og mobiliseret egne potentialer og ressourcer

Tilbuddet har været en stor succes og mange unge har draget fordel af heraf, men det har også betydet at der i øjeblikket er 10 ugers ventetid hertil.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om at der skal afsættes 0,2 mio. kr. fra de afsatte midler i sundhedsfremmepuljen i 2022 (inkl. eventuelle overførte midler fra 2021), så der herigennem kan ske en reduktion af ventetiden. For eksempel ved at lave holdtilbud til unge med stress via en udvidelse eller forlængelse af det netop igangsatte tilbud "Åben og rolig", der foreløbigt er bevilget af 2021-midler i 1 år fra september 2021.

Handicapcentret Kronjylland

Handicapcentret Kronjylland er i økonomiske vanskeligheder. Aftalepartierne ønsker i den forbindelse, at der skal ses på muligheden for at tildele centret et rente- og afdragsfrit lån på op til 0,5 mio. kr. Forvaltningen anmodes om at vurdere muligheden. Aftalepartierne forudsætter herunder, at Handicapcentret som led i vurderingen skal kunne fremlægge et budget i balance for de kommende år.

Havndal sundhedshus - færdiggørelse (1 mio. kr. i 2022)

Det er planen, at Sundhedshuset i Havndal skal være klar til brug ved udgangen af 1. kvartal 2022. Aftalepartierne ønsker at fastholde denne tidsplan og ambitionerne knyttet til huset. Der reserveres på den baggrund 1 mio. kr. i 2022 til imødegåelse af eventuelle fordyrende elementer og færdiggørelse af projektet.

Sundhedskoordinator Havndal (0,25 mio. kr. i 2022 og frem)

Aftalepartierne er enige om, at afsætte midler til ansættelse af en 20 timers sundhedskoordinator med ansvarsområde som koordinator for aktiviteter i og omkring Sundhedshuset i Havndal – eksempelvis støtte til fastholdelse og gennemførelse af aktiviteter, aftaler samt generelt samarbejde med lokalsamfundet i forhold til udvikling og behov.

Aftalepartierne lægger stor vægt på, at Sundhedshuset opleves som et åbent og inviterende tilbud, så borgerne har mulighed for at møde en sundhedsfaglig person, der kan vejlede dem videre i diverse sundhedstilbud. Forvaltningen bedes udarbejde en egentlig stillingsbeskrivelse, som forelægges sundheds-, idræts- og kulturudvalget inden udgangen af 2021.

Der afsættes 0,25 mio. kr. til formålet i 2022 og frem, idet aftalepartierne samtidigt er åbne overfor, at Kirkens Korshær kan supplere finansieringen, så denne kan udvides med flere timer – eventuelt gøres til en fuldtidsstilling.

Udbyhøj Havn - helhedsplan

Aftalepartierne noterer sig med tilfredshed, at arbejdet med planerne for Udbyhøj Havn og de omkringliggende udbygningsområder skrider planmæssigt frem og vil blive fremlagt til politisk godkendelse i nærmeste fremtid.

Overvægtige børn (0,1 mio. kr. årligt i 2023 og 2024)

Aftalepartierne er enige om en yderligere prioritering af indsatsen i forhold til overvægtige børn med henblik på, at den eksisterende venteliste til tilbuddet kan afvikles. Aftalepartierne afsætter på den baggrund yderligere 0,1 mio. kr. til indsatsen i 2023 og 2024.

Familieiværksætterne og PREP (1,5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Familieiværksætterne (FIV), som er et forældrekursus for førstegangsfamilier og PREP, som er et tilbud til par med udfordringer i parforholdet, har været tilbudt siden 2014 i Randers Kommune.

1.283 familier har deltaget i Familieiværksætterne i perioden fra 2014 til 2020 og kurset er et gennearbejdet undervisningskoncept, der tilbydes i mange kommuner. Kurset starter under graviditeten og fortsætter til barnet er 8 måneder og et opfølgende møde efter to et halvt år. Siden 2018 har FIV-kurserne været suppleret med "MiniFIV", som er tilpasset de mest sårbare familier. Fra 2018 til 2020 har der været gennemført 9 "MiniFIV"-kurser.

Aftalepartierne er enige om at videreføre tilbuddet Familieiværksætterne (herunder "MiniFIV") og PREP i minimum yderligere to år. Der afsættes på den baggrund 1,5 mio. kr. årligt til formålet i 2022 og 2023.

Museum Østjylland (373.000 kr. i 2022 og 442.000 kr. i 2023 og frem)

En del af Museum Østjyllands medarbejdere, der har været ansat i fleks- og seniorjobs forventes at forlade arbejdsmarkedet de kommende år. Da ordningerne er under forandring og afvikling, må samme høje formidlingsniveau ske ved at de afgående medarbejdere erstattes af ansatte på ordinære vilkår. Dette giver museet økonomiske problemer. Aftalepartierne er på den baggrund enige om at støtte Museum Østjylland med yderligere 373.000 kr. i 2022 og 442.000 kr. i 2023 og frem.

Iguanbryderne (0,5 mio. kr. i 2022)

Springvandet Iguanbryderne har stor kulturhistorisk værdi for Randers Kommune. Skulpturen, der tidligere stod på Frederiksplads og sidenhen ved Stadion, kan få nyt liv ved en genetablering på Tinghusplads i Randers. Lokale borgere har allerede indsamlet betydelige midler ved en række fonde. Lokale virksomheder, pengeinstitutter og Randers Kommunes Kunstfond har ligeledes bidraget til projektet. Aftalepartierne er enige om at støtte genrejsningen af springvangsanlægget på pladsen foran Tinghuset. Derfor afsætter aftalepartierne 0,5 mio. kr. i 2022 til genrejsningsprojektet.

Håndværksmuseets fornyelse (1 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Håndværksmuseet i Randers har siden 1996 formidlet et vigtigt stykke købstadshistorie. Udstillingen er imidlertid ikke blevet ændret siden åbningen og det forventes, at der kan skabes større interesse hos børn og unge for uddannelser inden for håndværksfagene ved fornyelse af udstillingen.

Fornyelsen af Håndværksmuseet har et samlet budget på 19 mio. kr., der for hovedpartens vedkommende forventes at kunne dækkes gennem fundraising. Da en væsentlig forudsætning for at kunne indhente ekstern finansiering vil være, at kommunen bidrager, er aftalepartierne enige om at afsætte i alt 2 mio. kr. til projektet. Beløbet fordeles med 1 mio. kr. årligt i 2022 og 2023.

Stadsarkivet (0,7 mio. kr. i 2022, 0,3 mio. kr. i 2023 stigende til 0,5 mio. kr. i 2025 og frem)

En kommune i hastig udvikling skal holde fast ved sine rødder. Randers Stadsarkiv varetager fremtidssikringen af forvaltningens og lokalsamfundets historiske arkivalier. Stadsarkivet har på sigt stort potentiale til at udvikle sig til et historieformidlende hus, hvor borgerne kan få indsigt i vores fælles fortid. Det kræver, at der findes fremtidige løsninger på Stadsarkivets finansiering og på den langsigtede magasinstruktur. Aftalepartierne forventer at forvaltningen vil arbejde videre med mulige løsninger på disse spørgsmål.

Aftalepartierne anerkender samtidigt, at Randers Stadsarkiv udfører et vigtigt arbejde med at bevare og formidle kommunens historie. Derfor afsætter aftalepartierne 0,7 mio. kr. i 2022, 0,3 mio. kr. i 2023, 0,45 mio. kr. i 2024 og 0,5 mio. kr. i 2025 og frem til Stadsarkivets formidlingsaktiviteter samt de forventede økonomiske konsekvenser af, at det ikke længere er muligt at ansætte medarbejdere på de hidtidige vilkår i fleksjob mv.

Thorstrappen (2,5 mio. kr. i 2022)

Randers Midtby skal have et kunstnerisk udtryk, der kan skabe opmærksomhed på internationalt niveau. Derfor støtter aftalepartierne det lokale erhvervslivs initiativ til at skabe en kunsttrappe af kunstner Erik A. Frandsen, der skal forbinde området omkring Thors Bakke med Østervold. Projektet vil samlet set have udgifter på 5 mio. kr. Det finansieres delvist af bidragsydere fra erhvervslivet, der

forventer at indsamle i alt 2 mio. kr. til projektet. Derudover kan der findes 0,5 mio. kr. på sundheds-, idræts- og kulturudvalgets område. Aftalepartierne er herefter enige om, at afsætte de resterende 2,5 mio. kr. til at projektet kan realiseres.

Værket (4,1 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Værket har over de seneste år cementeret sin position som en af de vigtigste institutioner i det randrusianske kulturliv. Aftalepartierne ønsker at Værket skal fortsætte den positive udvikling og det er derfor nødvendigt at udvikle Værkets bygningskompleks. Denne udvikling er senest blevet iværksat ved renoveringen af Værkets restaurant og køkken.

Et nyt scenetræk er herudover nødvendigt for, at Værket kan gennemføre de forestillinger i Store Sal, som er afgørende for at sikre den fortsatte positive udvikling. Dette vil fremadrettet gøre Værket til et endnu mere attraktivt kulturtilbud for publikum både i og udenfor Randers Kommune. På den baggrund afsætter aftalepartierne i alt 8,2 mio. kr. til etableringen af et elektrisk scenetræk. Beløbet fordeles med 4,1 mio. kr. i henholdsvis 2022 og 2023.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at det er nødvendigt at arbejde videre med udviklingen af Værkets bygningskompleks og vil derfor se på mulighederne for at prioritere dette yderligere i forbindelse med budget 2023-2026.

Miljø og teknik:

Klimaplanen

Randers Kommune har i mange år været en af de kommuner, der gik forrest i indsatsen for at skabe et bedre klima og en grøn omstilling. Også før klimaspørgsmålet for alvor kom på den nationale og internationale dagsorden har Randers Kommune haft stort fokus på bæredygtighed.

Derfor var det også helt naturligt, at Randers Kommune var blandt de første kommuner i landet til at deltage i klimaprojektet DK2020. Et projekt, der nu har vist sin styrke, så stort set samtlige af landets kommuner er gået i gang med klimaplaner. Det er positivt og glædeligt, for den grønne omstilling mod en bæredygtig fremtid er en holdindsats, som kræver alles hjælp – kommuner, virksomheder, landbrug, borgere, fællesskaber og familier såvel som det enkelte individ.

I foråret vedtog byrådet Klimaplan 2050. Det er en klimaplan, der udstikker kursen mod en bæredygtig fremtid.

Klimaplanen 2050 oplister en lang række indsatser, der bidrager til omstillingen, men som også har forskellige tidshorisonter. Tid er dog en vigtig faktor, så aftalepartierne lægger vægt på, at Randers Kommune går i gang med det, vi kan, så hurtigt som muligt:

Klimaplanen - skovrejsning (2 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Der er store ambitioner i Klimaplan 2050, især når det gælder skovrejsning. Som startskud til en styrket indsats vil aftalepartierne etablere en kommunal skovpulje og afsætter i første omgang 2 mio. kr. til denne i henholdsvis 2022 og 2023. Ambitionen er, at puljen i kommende års budgetter skal øges – blandt andet ved søgning af statslige puljemidler. Skovpuljen skal bruges til finansiering af

kommunal skovrejsning såvel som medfinansiering af privat skovrejsning. Som supplement til skovpuljen beder aftalepartierne forvaltningen om at undersøge muligheden for et koncept, der skaber mulighed for, at private virksomheder kan yde økonomisk støtte til kommunalt køb af jord til skovrejsning. Virksomhederne kan så synliggøre deres bidrag til klimaet, f.eks. ved at de får et certifikat.

Klimaplanen – øvrige tiltag

Fossilfri energiforsyning: I Randers Kommune er vi forholdsvist langt med omstillingen af energisektoren. Men vi har brug for mere grøn energi i fremtiden. Aftalepartierne ønsker derfor, at forvaltningen udarbejder en varmeplan/strategisk energiplan med inddragelse af relevante aktører og udarbejder en strategi for vedvarende energi. I arbejdet lægger aftalepartierne vægt på, at bæredygtige energitiltag, bl.a. deling af spild- og overskudsvarme eller industrielle symbioser, understøttes.

Grøn omstilling i erhvervslivet: Randers Kommune kan spille en positiv rolle i forhold til den grønne omstilling i erhvervslivet. Derfor ønsker aftalepartierne, at forvaltningen udvider indsatsen i forhold til at vejlede og indgå i dialog om den grønne omstilling med virksomhederne. Aftalepartierne ser i den sammenhæng store perspektiver i, at de grønne erhvervskræfter understøttes, samles og synliggøres – eksempelvis i form af en klynge på de nye havnearealer. Aftalepartierne ønsker at prioritere 0,5 mio. kr. fra Erhvervspuljen til formålet.

Randers Kommune råder over store attraktive erhvervsarealer. Aftalepartierne ønsker, at Randers skal tiltrække så mange innovative, grønne virksomheder som muligt. Derfor skal der igangsættes en styrket indsats for at tiltrække denne type af virksomheder. Tiltrækningen kan ske på klassisk vis gennem branding og synlighed, men aftalepartierne lægger også vægt på, at Randers Kommune gennem sin erhvervsservice har et særligt fokus på at vejlede og servicere grønne virksomheder. Aftalepartierne ønsker derfor et oplæg i første halvår 2022 på, hvordan der kan laves en særlig indsats og en særlig grøn profil for udvalgte erhvervsområder i Randers, som er særligt målrettet virksomheder inden for klima og miljø.

Kommunen som koncern: Randers Kommune skal – som koncern – vise vejen og feje for egen dør. Aftalepartierne ønsker, at forvaltningen udarbejder bæredygtighedsstrategier, der sætter ambitiøse retninger inden for eksempelvis energi, plast og affald, indkøb samt måltider. Derudover ønsker aftalepartierne, at forvaltningen udarbejder en udskiftningsplan for kommunens køretøjer, som omlægges til VE-drivmidler. Aftalepartierne ønsker en løbende og ambitiøs elektrificering af den kommunale bilflåde så brugen af fossile brændsler gradvist kan udfases. Aftalepartierne anmoder direktionen om, at udarbejde en koordineret plan for, hvorledes arbejdet med disse strategier kan gennemføres. Dette afrapporteres til det nye byråd i løbet af 1. halvår 2022.

Bedre rammer for el-ladestander: Et væsentligt element i klimaplanen er, at persontransporten skal være grønnere – bl.a. gennem langt flere el-biler. Kommunen som arbejdsplads spiller her en vigtig rolle, og aftalepartierne noterer sig med tilfredshed nyere initiativer omkring medarbejdertransport i el-biler, der stilles til rådighed for udlejning til private uden for arbejdstid, og udbud af køretøjer i ældreplejen, hvor en større del af flåden bliver elektrisk. En nødvendig forudsætning for omstillingen af den private bilflåde til at være mere elreven er god og tilgængelig ladeinfrastruktur.

Aftalepartierne er derfor enige om, at Randers Kommune skal arbejde for at skabe de bedst mulige rammer for opsætningen af nye el-ladestandere, hvilket også er en del af det forslag til parkeringsstrategi, der aktuelt er i offentlig høring. Aftalepartierne noterer sig, at nye regler for opsætning af ladestandere vanskeliggør, at kommunen selvstændigt som aktør kan opstille ladestandere til brug for private. Aftalepartierne ønsker dog, at Randers Kommune indgår i dialog med markedets leverandører med henblik på at der bliver planlagt så mange el-ladere som muligt - herunder at gode erfaringer fra andre kommuner indgår i arbejdet.

Energibesparende foranstaltninger: Randers Kommune investerer løbende i energibesparende foranstaltninger. Formålet med investeringerne er at optimere energiforbrug, forbedre indeklima og styrke bæredygtigheden. Samtidig skal investeringerne være rentable. Fokus er på at optimere den eksisterende bygningsmasse med udgangspunkt i energimærker og screeninger, ligesom inddragelse af bygningers daglige brugere giver gode bidrag. Energi projekter indtænkes også i forbindelse med andre større renoverings- og vedligeholdelsesarbejder på bygninger, så der sikres en helhedsorienteret løsning omkring bygningerne. I forhold til arbejdet med at realisere Klimaplan 2050 er der fokus på energi projekter, der understøtter konvertering fra fossilt brændsel til vedvarende energi, herunder muligheden for at lagre egen energi produktion til senere brug. Over de kommende år forventes energiovervågning at kunne nedbringe kommunens samlede energiforbrug, ligesom det forventes at kunne tilvejebringe data, der kan sætte energiledelse på dagsordenen. Der er i budgettet indarbejdet 12,5 mio. kr. i 2022 og 2023 og et fast rammebeløb på 15,7 mio. kr. i 2024 og frem til energibesparende foranstaltninger. Disse udgifter kan lånefinansieres og målet er at lave årlige energi projekter for 25 mio. kr.

Børn, unge og bæredygtighed: Klimaet er i stigende grad i børns og unges bevidsthed, og aftalepartierne ønsker, at der skal arbejdes systematisk med klimadagsordenen i både folkeskoler og kommunale daginstitutioner. Arbejdet skal tage afsæt i det igangværende arbejde med de 17 verdensmål og gennemføres i forlængelse af eksisterende lærerplaner i både dagtilbud og folkeskolen.

Grøn Pulje: Med det seneste energiforlig og følgende lov er der besluttet en ny fondskonstruktion for udbygning af vedvarende energianlæg (VE-anlæg). Fondskonstruktionen – Grøn Pulje – fungerer ved, at der ved opsætning af VE-anlæg tilfalder puljen midler fra projektopstillerne. Disse midler kan kommunerne anvende til gavn for naboer og grønne tiltag nær nyetablerede VE-anlæg og lokalsamfundet generelt. Aftalepartierne hilser ordningen velkommen og ser positive muligheder i at skabe lokale grønne tiltag, der også har gavn for hele kommunen. Aftalepartierne lægger i den sammenhæng vægt på, at midlerne også – i det omfang det er muligt – kan indtænkes som led i realiseringen af ambitionerne i Randers Kommunes Klimaplan og DK2020 samarbejde. Aftalepartierne ønsker, at forvaltningen udarbejder et oplæg til, hvorledes Grøn Pulje skal administreres og hvordan, der kan søges fra den. Aftalepartierne opfordrer i den sammenhæng til, at oplægget bør fokusere på, hvor der kan tænkes sammenhænge i indsatserne i landdistriktsudvalget, udviklingsudvalget og miljø- og teknikudvalget.

Infrastrukturplan – fremtidssikring af en by i vækst (10 mio. kr. i 2025)

Randers ligger smukt og centralt placeret ved Gudenåen mellem Jyllands to største byer. Det giver store muligheder for byen, men også udfordringer for infrastrukturen. Derfor har Randers byråd

vedtaget en ambitiøs og langsigtet infrastrukturplan, som skal løse kommunens trafikale udfordringer.

Infrastrukturplanens langsigtede mål er at løse de trafikale udfordringer via konkrete projekter, som skal realiseres drypvist. Centrale mål i planen er at sikre ekstra krydsninger af Gudenåen/Randers Fjord med en ny Klimabro, der samtidig kan beskytte mod stormflod og skabe et enormt regnvandsbassin, samt på sigt at etablere en egentlig ringvejsforbindelse omkring Randers by.

På den kortere bane er det vigtigste trafikprojekt i Randers by en forlængelse af Ringboulevarden, så de øst-vest gående vejforbindelser i den nordlige del af Randers forbedres, og trafik kan ledes uden om den centrale midtby. Derfor blev der i budget 2021-2024 afsat midler til at gennemføre en VVM undersøgelse af forlængelsen. Derudover blev der også afsat 30 mio. kr. til infrastrukturanlæg.

Aftalepartierne noterer sig, at arbejdet med udarbejdelse af VVM for Ringboulevardens forlængelse skrider planmæssigt frem, og ser store potentialer i at få projektet realiseret. Aftalepartierne er derfor enige om, at afsætte yderligere 10 mio. kr. i 2025 til realisering af projekter i infrastrukturplanen. Aftalepartierne er enige om, at midlerne som udgangspunkt skal prioriteres til den planlagte forlængelse af Ringboulevarden, og at tilvejebringelsen af den resterende finansiering til dette projekt kan drøftes i forbindelse med budgettet for 2023-2026.

Udvidelse af Højsletvej (2,5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Højsletvej anvendes i dag som et bindeled for den øst-vestgående trafik nord for Randers. Vejen anvendes af mange fra den østlige del af kommunen, der skal til og fra E45. Vejen er dog ikke bred nok til trafikmængden, hvilket har betydning for trafiksikkerheden og medfører, at kanterne på vejen køres op. En udvidelse af Højsletvej indgår derfor også i kommunens infrastrukturplan, som et projekt, der kan skabe bedre fremkommelighed øst-vest.

Aftalepartierne er enige om, at Højsletvej skal udvides nu. Der afsættes derfor i alt 5 mio. kr. til en udvidelse. Aftalepartierne er også indstillet på, at vurdere behovet for en dobbeltrettet cykelsti på strækningen i forbindelse med det kommende års budgetlægning. Herudover ønsker aftalepartierne, at forvaltningen går i dialog med politiet i forhold til mulighederne for at hastighedsgrænsen på vejen sættes ned.

2 minus 1 vej i Harridslev (1 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Der er fuld gang i byudviklingen i den sydlige del af Harridslev, og den positive befolkningsudvikling indebærer også, at der er mange familier med børn der bosætter sig i området. Der er derfor nu behov for at kigge på sikre skoleveje, så børnene fra kvarteret kan færdes sikkert til og fra skole. Kraftcenter Korshøj ligger ved siden af Korshøjskolen. De bedre cykelfaciliteter vil derfor også gøre incitamentet til at bruge cyklen som transportmiddel til fritidsfaciliteterne større.

Aftalepartierne afsætter på den baggrund i alt 2 mio.kr. til at Vangvejen omdannes til en 2 minus 1 vej fra Bækengen til Højvangsvej. Med det afsatte beløb kan de manglende fortovsstrækninger - dels på Vangvejen nord for Sagavej og langs Sagavej fra Kastanievej – ligeledes anlægges.

Trafikken i Spentrup

Spentrup er en af kommunens levende og voksende byer. Med opførelsen af flere boliger og flere biler på vejene er trafikken i Spentrup blevet presset.

Som en del af kommunens infrastrukturplan indgår derfor også en omfartsvej omkring Spentrup og der vil blive etableret en krydsningshelle på Birke Alle i efteråret 2021. Det er dog ikke kun den gennemkørende trafik der volder problemer. Der opleves trængsel og farlige situationer flere steder bl.a. omkring Blicherskolen. Derfor ønsker aftalepartierne, at der i 2022 gennemføres en analyse af trafikken i Spentrup med henblik på at kortlægge farlige og uhensigtsmæssige steder, og at forvaltningen på den baggrund kommer med forslag til, hvordan disse forhold løses.

Lyskryds Enghøj Alle – Hobrovej (2,5 mio. kr. i 2023)

Aftalepartierne er enige om at afsætte 2,5 mio. kr. i 2023 til etablering af lysregulering i krydset Enghøj Alle – Hobrovej (ved Shell).

Cykelstier (3,9 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Aftalepartierne er enige om, at afsætte midler til følgende cykelsti-projekter:

- I alt 1,5 mio. kr. til færdiggørelse af cykelstien Faarup - Nørbæk
- I alt 5,5 mio. kr. til etablering af cykelstien Gjerlev - Øster Tørslev
- I alt 0,8 mio. kr. til etablering af en cykelsti mellem Skovvangsvej og Dybdalsvej i Drastrup

Vej- og stimodel – afledt drift

Aftalepartierne er enige om, at forvaltningens forslag til en model for afledt drift på vejområdet gennemføres fra og med regnskabsåret 2021. Med modellen vil der fremover ske løbende regulering af budgettet til vejvedligeholdelse som følge af etableringen af nye veje, stier mv.

Tilgængelighed for alle

Aftalepartierne lægger stor vægt på, at alle borgere i Randers kan komme rundt i kommunen. Derfor forsøges færdselsarealerne i videst muligt omfang udformet, så de er tilgængelige for alle. Det vil i mange tilfælde betyde kompromisser, da kørestolsbrugere, cyklister, svagtseende og andre trafikanter ikke alle har samme behov. Løsninger der tilgodeser den ene gruppe, kan derfor nogle gange være til gene for en anden gruppe.

Kommunen forsøger at tage så mange hensyn, som det er muligt, og i alle større anlægsprojekter gennemføres derfor også en revision af tilgængeligheden ved en såkaldt tilgængelighedsrevisor. Forvaltningen er desuden løbende i dialog med handicaprådet om, hvor der er steder, som for nyligt er blevet ændret og hvor anbefalinger for tilgængelighed ikke har kunnet gennemføres.

Aftalepartierne ønsker ligeledes, at forvaltningen drøfter behovet for en egentlig tilgængelighedspolitik med Handicaprådet.

Prioritering af grundvandet (0,75 mio. kr. i 2022)

Opgaven med beskyttelse af drikkevandet er vigtig og skal prioriteres højt. Kommunerne har frem til og med 2022 til at gennemføre en risikovurdering og sammen med landbruget og andre aktører at finde lokale løsninger for at stoppe brugen af pesticider i de boringsnære beskyttelsesområder.

Byrådet har tidligere afsat midler til opgaven, men aftalepartierne er enige om at indsatsen skal prioriteres med yderligere 0,75 mio. kr. i 2022.

Bygningsvedligehold

Aftalepartierne lægger fortsat stor vægt på, at kommunens bygningsmasse vedligeholdes på et tilfredsstillende niveau. I forbindelse med vedtagelsen af den 10-årige investeringsplan på anlægsområdet, blev der fastlagt en gradvis forøgelse af budgettet til bygningsvedligehold fra 2024 til 2028 og frem. I 2025 er budgettet således forøget med yderligere 2 mio. kr. i forhold til 2024, og udgør i alt 48,1 mio. kr.

Aftalepartierne er enige om, at prioriteringen i den 10-årige investeringsplan er nødvendig, da de ekstra midler skal anvendes til nødvendig genopretning og indhentning af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb som i dag eksisterer på en række af kommunens bygninger.

Byggesags- og myndighedsbehandling (2 mio. kr. årligt i 2022 og 2023)

Randers vokser og aktiviteten stiger. Det mærkes mange steder i byen og i oplandet, og helt konkret også hos kommunens byggesagsbehandling. Udviklingen har stået på i en længere periode, men er fortsat med endnu større styrke i 2021. Hele forvaltningen arbejder med byggesagsbehandlingen, da den ofte involverer miljø-, natur-, vej- og planmæssige forhold. Byggesagsbehandlingen prioriteres meget højt.

Aftalepartierne for de seneste års budgetaftaler har af flere omgange prioriteret bedst mulige vilkår for at sikre væksten i Randers kommune. Derfor er der ad flere omgange tilført midler til planafdelingen og byggesagsafdelingen. I budgetaftalen for 2020-2023 blev løftet gjort permanent ved afsættelsen af 3 mio. kr. fra 2021 og frem – set i forhold til niveauet fra 2016.

Aftalepartierne er enige om, at den høje aktivitet skal understøttes ved korte sagsbehandlingstider. Derfor er aftalepartierne enige om, at der afsættes 2 mio. kr. i 2022 og 2023 til yderligere ressourcer til byggesagsbehandling og planlægningsopgaver. Aftalepartierne er også enige om, at løftet er midlertidigt, da der er usikkerhed om, hvad de aktuelle høje byggepriser og materialemanglen i byggebranchen har af betydning for den fremtidige aktivitet.

Erhverv og udvikling:

Flodbyen Randers – fra planer til realisering

Udviklingen af Flodbyen Randers står foran et større gearskifte. Om kort tid påbegyndes næste fase i det store byomdannelsesprojekt, når Randers Kommune forventeligt indgår i partnerskab med en ekstern investor og etablerer Arealudviklingsselskabet Flodbyen Randers.

Aftalepartierne hilser et kommende partnerskab velkomment og er enige om, at der skal sikres såvel politisk som administrativ opbakning til, at partnerskabet får de bedste forudsætninger for at blive en succes.

Som en væsentlig del af visionen for Flodbyen Randers skal naturen tænkes med ind i udviklingen. Fra Klimabroen i øst til Justesens Plæne i vest etableres på begge sider af fjorden Klimabåndet.

Klimabåndet skal beskytte Randers by imod oversvømmelser fra stormflod og samtidig skabe en byudvikling, hvor natur, klimatilpasning, byens sociale liv og identitet smelter sammen på nye måder. Det skal være klimatilpasning med merværdi.

Aftalepartierne ser visionen om klimabåndet som en helt ny og innovativ måde at skabe byudvikling på, og ser frem til at se de første konkrete projekter vokse frem med Storkeengen som det første eksempel. Aftalepartierne lægger i den forbindelse også vægt på, at der – i samarbejde med den kommende partner – udvikles eksperimenterende områder for bæredygtighed, med øje for, at Flodbyen Randers kan blive et oplagt fyrtårn for fremtidens bæredygtige samfund og fortællingen om Randers Kommunes grønne profil - et sted, hvor det er let at leve bæredygtigt.

Klimabroen udgør et centralt omdrejningspunkt for hele byudviklingsprojektet Flodbyen Randers, og er samtidig det vigtigste bidrag til at sikre bedre trafikafvikling i Randers by. Gennem de sidste budgetaftaler er der afsat midler til opsparing til Klimabroen. Dette fortsætter med budgettet for 2022-2025, hvor der er afsat 13 mio. kr. i 2022 stigende til 19 mio. kr. i 2025. Ved udgangen af budgetperioden vil der været opsparret i alt 132 mio. kr. til realiseringen af Klimabroen.

Klimabroen er det infrastrukturprojekt i landet, der har den bedste samfundsmæssige afkastgrad, hvilket understreger projektets bæredygtighed. Aftalepartierne er derfor også enige om, at der fortsat bør arbejdes politisk såvel som administrativt på at sikre statslig medfinansiering af Klimabroen, så denne kan stå færdig i 2030.

Midtbystrategi for Randers by

I december 2019 vedtog Randers Byråd den strategiske udviklingsplan for Randes Midtby. Midtbystrategien har til formål at gøre Randers by endnu mere attraktiv og skabe en levende midtby med oplevelser, indtryk og muligheder for alle.

Aftalepartierne ser med tilfredshed på arbejdet, der er i gang for at udvikle Randers Midtby og noterer sig, at opgaverne i forlængelse af Midtbystrategien fortsætter i 2022 og 2023. Byens fysiske rum udvikles i tæt dialog med byens aktører f.eks. cityforeningen, så Midtbyen fremstår som en smuk kulisser for forskellige events, shopping og afslapning.

Midtbyen er et vigtigt element i at tiltrække nye borgere til byen, for besøgende, for de erhvervsdrivende og for de der bor i midtbyen. Samtidigt skal Midtbyen også være en tilgængelig og handicapvenlig. Aftalepartierne bemærker, at der i forbindelse med udviklingen af Midtbyen skal fastholdes et fortsat fokus på at sikre tilgængelighed for alle. Aftalepartierne er i den forbindelse opmærksomme på, at der i disse hensyn vil være flere og til tider modsatrettede hensyn, der skal afbalanceres overfor hinanden.

Fortsat fokus på høj erhvervsvenlighed

Et stærkt erhvervsliv og en serviceorienteret effektiv kommune hænger tæt sammen. Derfor er det vigtigt for Randers Kommune, at erhvervsvenligheden er i top. Det er i et stærkt samspil mellem erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og kommune, at fundamentet lægges for en stærk lokalt funderet vækst.

Aftalepartierne noterer sig med tilfredshed, at kommunen er landets højdespringer i Dansk Industris netop offentliggjorte Erhvervsklimamåling. Målingen peger på, at erhvervslivet i langt højere grad end tidligere er tilfredse med bl.a. dialogen med kommunen, og at godt 70 pct. af virksomhederne vil anbefale Randers Kommune som et godt sted at etablere sig. Det er markant over landsgennemsnittet, men det kan gøres endnu bedre.

Aftalepartierne ønsker at flest muligt og mindst 80 pct. af de adspurgte virksomheder i fremtiden vil anbefale Randers Kommune. Allerede igangværende initiativer om styrket samarbejde med virksomhederne, tjener her som et stærkt udgangspunkt for at fortsætte den positive udvikling. Aftalepartierne opfordrer på den baggrund forvaltningen til, at der igangsættes en endnu tættere dialog med det lokale erhvervsliv om initiativer, der yderligere kan styrke erhvervsvenligheden.

Plads til nye erhvervsområder

Aftalepartierne noterer sig med glæde, at salget af erhvervsjord de seneste år har slået rekord. Der bliver solgt jord til randrusianske virksomheder der vil udvide deres forretning og jord til nye virksomheder, der kommer til kommunen. Det er glædeligt og viser at erhvervslivet er stærkt og aktivt i Randers Kommune, og at Randers Kommune er et godt sted at drive virksomhed.

Aftalepartierne ønsker derfor, at forvaltningen udarbejder et oplæg til placeringen af fremtidige erhvervsområder i Randers Kommune og en tilhørende strategi for kommunalt jordopkøb. Fortsat erhvervsudvikling understøttes af et godt udvalg af erhvervsjord på hylderne, så forskellige erhvervstyper altid kan finde attraktive grunde.

Et varieret udbud af byggemuligheder i hele kommunen

Randers Kommune oplever i disse år stor interesse fra udviklere, tilflyttere og egne borgere på nye byggemuligheder og nye byggegrunde i hele kommunen. Det er positivt og understreger, at Randers opleves som et godt sted at bo og leve.

Det er vigtigt, at udviklere, nye tilflyttere og egne borgere har gode muligheder at vælge imellem, når de vil bygge nyt. Derfor skal der være udbud af både kommunale og private grunde – bredt fordelt i hele kommunen. Hvis Randers kommune ikke har et attraktivt udvalg af byggemuligheder og byggegrunde, så er risikoen, at potentielle købere finder bedre muligheder andetsteds.

I de seneste år har salget af kommunale byggegrunde slået rekorder, og udviklingen ser ud til at fortsætte. Det er glædeligt, men har også den konsekvens, at antallet af ledige kommunale byggegrunde mindskes, og at der er mindre kommunal jord at bygge på til fremtiden.

Samtidig er der også godt salg i private grunde, og forvaltningen oplever en stor interesse fra private udviklere, der ønsker at skabe rammerne for nye boligområder. Det er positivt, og er med til at sikre et varieret udbud.

Aftalepartierne er enige om, at forvaltningen skal lave en jordforsynings- og grundstrategi, som skal lægge fundamentet for, at Randers Kommune fortsat er sikret et bredt og varieret udbud af private og kommunale byggegrunde – på tværs af hele kommunen. Strategien skal forelægges det nye byråd i foråret 2022 og sætte rammen for kommunens arealudvikling.

Aftalepartierne er opmærksomme på, at den store interesse, der har været for både køb af kommunale grunde og udvikling af private projekter, betyder, at der i de kommende år skal prioriteres flere ressourcer til opkøb, planlægning og byggemodning – indenfor rammerne af et samlet hvile-sig-selv princip på området.

Arkitektur- og bylivspolitik

Byudviklingen tager for alvor fart i Randers i disse år. Byen ændrer sig, og nye bygninger skyder op. Aftalepartierne ønsker udvikling af den gode by, de gode byrum og boliger af god kvalitet med høj arkitektonisk værdi. I Randers skal der være blandende byområder med blandede ejerformer til alle målgrupper. Der skal skabes attraktive områder, der taler til borgere og tilflyttere, og hvor områdets natur, landskaber og historie respekteres. Dette skal ske gennem en ny Arkitektur- og bylivspolitik, der skal sikre et solidt fundament for at tage dialogen med bygherrer og investorer, så bl.a. god arkitektur og attraktive byrum kommer til at kendetegne Randers.

Aftalepartierne er enige om, at forvaltningen skal udarbejde et oplæg til en proces, der kan fremlægges for det nye byråd i starten af 2022. Ambitionen skal være, at byrådet kan få forelagt et forslag til en ny Arkitektur- og bylivspolitik senest primo 2023. Aftalepartierne er samtidigt enige om, at der i den forbindelse kan drøftes et behov for en eventuel stadsarkitektfunktion.

Gudenåstien – en å og sti af national betydning (1 mio. kr. årligt i 2023 og 2024)

Gudenåen skærer sig smukt og livgivende gennem hele det østjyske – og ender smukt i Randers. Det er en å med mange fortællinger, spændende historie og stor betydning for hele livet omkring.

Dette fantastiske aktiv for Randers – og kommunerne åen i øvrigt løber igennem – kan gøres endnu mere tilgængelig for alle danskere. Det ligger i den fælles vision alle Gudenå-kommunerne har formuleret, hvor ambitionen er en 170 km. lang vanderrute fra kilde til fjord.

Det samlede projekt for alle kommunerne beløber sig til godt 50 mio. kr. hvoraf ca. 4 mio. kr. vedrører sti i Randers Kommune. Det er forventningen, at det vil være muligt at hente ekstern finansiering til op mod 50 pct. af udgiften til stiens etablering.

Aftalepartierne ønsker at understøtte en øget turisme i Randers. Vandring som ferieform er i vækst og her skal Randers være med helt fremme. En samlet Gudenåsti fra åens udspring til Randers Midtby vil understøtte fortællingen om Randers som et naturskønt område til glæde for ikke kun kommunens borgere, men også kommende turister.

Aftalepartierne er derfor enige om, at der reserveres 1 mio. kr. årligt i 2023-2024 til finansiering af Gudenåstien under forudsætning af, at der sikres finansiering til den anden halvdel af udgiften fra eksterne parter.

Familiehuset (0,15 mio. kr. i 2022)

Aftalepartierne er enige om at videreføre bevillingen med driftstilskud til Familiehuset i 2022. Der afsættes 150.000 kr. til formålet.

Voruphuset – færdiggørelse af scene (0,4 mio. kr. i 2022)

Aftalepartierne er enige om afsætte yderligere 0,4 mio. kr. i 2022 til Voruphuset med henblik på færdiggørelse af scene.

Randers Regnskov – anlægstilskud (1,5 mio. kr. i 2022 og 2 mio. kr. i 2023)

Natursamarbejdsprojektet 'Tidsrejsen' er et projekt som Randers Regnskov har fundet på og efterfølgende har udviklet i samarbejde med Randers Kommune og Museum Østjylland. Randers Regnskov har søgt midler til gennemførelsen, som er bevilget af Nordea-fonden.

I 2022 og 2023 planlægges opført flere oplevelser i Tidsrejsen om den natur og det landskab, som Randers by ligger lige midt i. Etableringen kræver imidlertid en forudgående investering på ca. 3,5 mio. kr. til nedrivning af eksisterende byggeri på den tidligere Åbo grund og Jutekompagniets gamle hal. Aftalepartierne er enige om, at reservere midler til dette i form af anlægstilskud på 1,5 mio. kr. i 2022 og 2 mio. kr. i 2023.

Den Vestdanske Filmpulje (0,15 mio. kr. i 2022)

Aftalepartierne er enige om at videreføre bevillingen, så Randers Kommune også i 2022 kan være medlem af Den Vestdanske Filmpulje. Der afsættes 150.000 kr. til formålet i 2022.

Landdistrikter:

LAG Randers - Favrskov (0,3 mio. kr. i 2022 og frem)

Aftalepartierne er enige om, at der skal afsættes midler til sekretariatsbistand til LAG Randers Favrskov, så længe Randers Kommune har en LAG (Lokale-Aktions-Grupper). Der afsættes på den baggrund 0,3 mio. kr. til formålet i 2022 og frem.

Forøgelse af Landsbypuljen (0,3 mio. kr. i 2022 og frem)

Aftalepartierne er enige om at forøge landsbypuljen med 0,3 mio. kr. årligt i 2022 og frem. Forøgelsen af puljen skal skabe forudsætning for, at landdistriktsudvalget i endnu højere grad kan støtte initiativer i landdistrikterne – herunder de lokale forsamlingshuse.

Indsats mod dårlige boliger

Fleere byer i landdistrikterne har udfordringer med skæmmende og nedrivningsmodne bygninger. Derfor vil Randers Kommune styrke og forstærke indsatsen for frivillig nedrivning. Aftalepartierne noterer sig, at de steder, hvor det er muligt at nedrive, og hvor det er vurderingen, at en nedrivning er hensigtsmæssig, kan der anvendes byfornyelsesmidler til indretning af nye grønne friarealer og mødesteder. Derved kan der skabes rum til det gode liv og landdistrikterne kan blive endnu mere attraktive som boligområder.

Byfornyelsesprojekter og udvikling af landdistrikternes fysiske miljø

Byfornyelsesindsatsen i kommunen omfatter områdefornyelse, bygningsfornyelse, nedrivning og friarealforbedring. I forbindelse med byfornyelse kan der opnås refusion for en del af udgifterne fra staten. For at få andel i midlerne, skal Randers Kommune dog selv medfinansiere en del af udgifterne. Derfor er der afsat midler til denne opgave i budgettet.

Aftalepartierne noterer sig med tilfredshed, at Randers Kommune anvender områdefornyelse som et aktivt redskab i udviklingen af landdistrikternes fysiske miljø. De nuværende områdefornyelser i Gjerlev, Øster Bjerregrav/Over Fussing samt Albæk suppleres de kommende 4 år med områdefornyelser i Asferg, Mellerup, Ålum og Havndal. Derudover vil Randers Kommune i samme periode i tæt samarbejde med de lokale parter arbejde på at udvikle strukturplaner i Assentoft, Spentrup, Stevnstrup og Øster Bjerregrav for at understøtte en helhedsorienteret udvikling af byerne, således infrastruktur, udbygning af boliger, rekreative områder mv. følges ad.

Tværgående, øvrig finansiering og administration:

Tilskud til foreninger (1,1 mio. kr. i 2022 og 45.000 kr. i 2023)

Aftalepartierne er enige om at øge eksisterende tilskud til en række foreninger. Tilskuddene fordeles således:

- Den Blå Paraply 200.000 kr. i 2022
- SAM 575.000 kr. i 2022 - herudover reserveres yderligere 200.000 kr. fra §18-midlerne i 2022 til SAM.
- Underværket 100.000 kr. i 2022
- Natteravnene 25.000 kr. i 2022
- Kastalia 45.000 kr. i 2023
- Selvhjælp Randers 230.000 kr. i 2022

Som finansiering af tilskuddene indgår et forventet overskud i §18-midlerne på 225.000 kr. i 2021 samt udmøntning af den allerede afsatte pulje under økonomiudvalget til tilskud til foreninger i 2022.

Fastholdelse af ansvarlig og langsigtet økonomisk styring

I forbindelse med budgettet for 2021-2024 blev den hidtidige kortsigtede styring efter kommunens likviditet erstattet af en styring, som indebærer, at det gennemsnitlige driftsoverskud inkl. afdrag på kommunens lån er det primære styringsmål i budgetlægningen.

Der skal kort sagt være balance i økonomien på det skattefinansierede område og råd til at betale de løbende afdrag på kommunens gæld, før der kan bruges midler på nye tiltag. Aftalepartierne bekræfter med denne aftale prioriteringen af den økonomiske styring, og lægger i den forbindelse afgørende vægt på, at dette sikrer en overordnet styring af kommunens økonomi, som er ansvarlig og holdbar – også på længere sigt.

Rekruttering og fastholdelse af medarbejdere

I Randers Kommune – og resten af den kommunale sektor – opleves der stigende problemer i forhold til rekruttering af frontmedarbejdere på nogle af de store velfærdsområder. Herunder helt konkrete udfordringer med at skaffe kvalificerede afløsere i ferieperioder samt udfordringer i forhold til at rekruttere tilstrækkeligt med elever.

Aftalepartierne lægger stor vægt på, at kommunen arbejder både offensivt og fremsynet i forhold til at imødegå mangel på kvalificeret arbejdskraft – både på kort og længere sigt.

I kommunens strategi for rekruttering og kompetenceudvikling er der fokus på netop dette – herunder den attraktive arbejdsplads, hvor nye kollegaer får en 'god start', mødes af dygtige kollegaer og kompetent ledelse, og løbende kompetenceudvikling og brug af teknologi er en helt naturlig del af arbejdet. Forhold som er mindst ligeså vigtige, når det kommer til fastholdelse af eksisterende medarbejdere.

Inden sommerferien 2022 vil byrådet blive præsenteret for et forslag til en revideret personale- og ledelsespolitik, hvor strategien for rekruttering og kompetenceudvikling vil blive indarbejdet.

Parallelt arbejdes der på de store serviceområder med de forskellige udfordringer, som der eksisterer i forhold til rekruttering og fastholdelse af udvalgte faggrupper. Byrådet præsenteres herunder for en kompetence-, fastholdelses- og rekrutteringsstrategi på omsorgsområdet i 2022.

Ny digitaliseringsstrategi

De fællesoffentlige og fælleskommunale digitaliseringsprojekter har henover de seneste år forandret det kommunale IT-landskab. Dette fortsætter i de kommende år. Samtidigt har kommunen i 2020-2021 gennemført implementering af en række store nye IT-systemer – såvel tværgående koncernløsninger som fagsystemer. Arbejdet med disse systemer pågår fortsat i forhold til at udnytte løsningernes potentiale for mere effektive arbejdsgange, bedre selvbetjeningsmuligheder for borgerne mv.

Nedlukningerne under corona-pandemien har herudover sat endnu mere fokus på mulighederne for anvendelse af digitale møder, distancearbejde og brugen af digitale hjælpemidler i den kommunale service.

Forvaltningen planlægger med det afsæt at udarbejde en ny digitaliseringsstrategi og handleplan for tværgående og lokale it- og digitaliseringsinitiativer. Digitaliseringsstrategien vil få fokus på hvordan teknologien kan understøtte rationelle og effektive arbejdsgange. Strategien vil også sætte fokus på innovation og nytænkning, ligesom der er behov for at fastholde fokus på informations- og cybersikkerhed.

Aftalepartierne er enige i behovet for en ny digitaliseringsstrategi og ønsker denne forelagt for byrådet i 2022 med henblik på, at der kan sikres en politisk forankring og prioritering af de mange digitaliseringsinitiativer, som kommunen arbejder med.

Statslig kompensation for demografisk udgiftspres (-15,1 mio. kr. i 2023 og frem)

Der er i basisbudgettet indarbejdet en forudsætning om kompensation for den demografiske udvikling på landsplan på 0,5 mia. kr. årligt i kommende års økonomiaftaler mellem regeringen og KL. Randers Kommunes andel heraf indgår som forventede indtægter i basisbudgettet.

Aftalepartierne er enige om, at der kan forudsættes en kompensation vedrørende demografi i økonomiaftalen for 2023 på samme niveau som i 2022 – i alt 1,4 mia. kr. på landsplan. Forudsætningerne i 2024 og frem ændres ikke, idet aftalepartierne her er enige om, at der er en større grad af usikkerhed i forhold til størrelsen af den kompensation som kommunerne kan forvente.

I forhold til forudsætningerne i basisbudgettet giver ændringen forventede merindtægter på 15,1 mio. kr. årligt i perioden 2023 og frem. Disse indarbejdes og anvendes som generel finansiering i nærværende budgetaftale.

Reduktion i anvendelsen af eksterne konsulenter (-1 mio. kr. årligt i 2022 og frem)

Som generel finansiering af indholdet i nærværende budgetaftale er aftalepartierne enige om, at der skal gennemføres reduktion i anvendelsen af eksterne konsulenter svarende til 1 mio. kr. årligt fra 2022 og frem. Reduktionen fordeles ligeligt på tværs af direktørområderne.

Låntagning - fortsat nedbringelse af gæld

Social- og Indenrigsministeriet har givet mulighed for øget låntagning i Randers Kommune. Aftalepartierne er enige om, at der på baggrund heraf optages lån på 28 mio. kr. som indgår som generel finansiering af nærværende budgetaftale. Aftalepartierne konstaterer, at Randers Kommune fortsat (netto) nedbringer gælden.

Udmøntning af anlægspuljer mv. (i alt -63,4 mio. kr.)

Aftalepartierne er enige om at udmønte følgende anlægsbeløb til generel finansiering af nærværende aftale:

- Anlægspuljer til fri prioritering afsat i basisbudgettet: 3 mio. kr. årligt i 2022-2024 og i alt 41,5 mio. kr. i 2025.
- Pulje til neutralisering af reduceret indtægtsbudget: 3,4 mio. kr. i 2022 samt en afledt merudgift på 0,56 mio. kr. i årene 2023-2025.
- Corona-reserve: Restbeløb på 2,0 mio. kr. afsat i 2021.
- Beløb afsat til projektering af bro over Randers Fjord (oprindeligt afsat i budget 2012-2015): 5,1 mio. kr. afsat i 2021.
- Diverse vejprojekter, ramme: Medfinansierer aftalen via en nedskrivning af rammebeløbet med 2 mio. kr. i henholdsvis 2024 og 2025.

Tilførsel af midler som følge af finanslov 2022

Såfremt de kommende forhandlinger om finansloven for 2022 betyder tilførsel af midler til kommunen, er aftalepartierne enige om, at konkret udmøntning af disse skal aftales nærmere i kredsen af aftalepartier.

Aftalepartiernes samarbejde

Aftalepartierne er enige om en fortsat styrkelse af samarbejdet og den politiske koordinering på tværs. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at gennemføre møder efter behov, hvor den løbende udmøntning af nærværende budgetaftale kan drøftes. Første møde afholdes i december 2021.

Borgmesteren

For Socialdemokratiets byrådsgruppe

For Venstres byrådsgruppe

For Dansk Folkepartis byrådsgruppe

For Det Konservative Folkepartis byrådsgruppe

For Radikale Venstres byrådsgruppe

For Socialistisk Folkepartis byrådsgruppe